

Elijáš a vdova

Převod materiálu
Marta Sedláčková
Pořadí v lekci
18

Téma

Bůh se stará — i skrze nás

Cíl

- Ukázat předškolním dětem, že Bůh má různé způsoby, jak se o nás starat. Děti je objevují a děkují za ně ve svém životě.
 - Hovořit s mladšími školními dětmi na základě příběhu Elijáše a vdovy o dělení, sdílení. Bůh rozmnožuje i málo, které máme, pokud se na něj spolehne. Dělit se je „boží“.
 - Na základě příběhu Elijáše a vdovy a příběhu z novin hovořit se staršími školními dětmi o svěřectví jako žánru. Děti dokáží vidět pravdivost příběhu, i když o stejné situaci někdo hovoří jinak.
-

Pro učitele

Biblický text: 1Kr 16,29–34; 17,1–24

Výkladové poznámky

Situace a postavy Eliášovských příběhů

- **Rozpad království:** Po králi Šalamounovi se izraelské království rozpadá na dvě. Syn Šalamounův, Rechabeám, si počiná nemoudře (viz kap. 12), zůstane vládnout jen na jihu (Juda, Jeruzalém). Severní kmeny (Izrael) se pod vedením Jarobeáma (bývalý Šalomounův úředník) odtrhly. Jarobeám hned na počátku vlády potvrdil dvě alternativní svatyně (Bét-el a Dan), kde vystavil sochy býků. Cílem bylo zamezit lidu chodit do Jeruzaléma. Boží pokyn k tomu nemá, ani ho nevyhledává — vnímá se jako nejvyšší autorita, vtělení boha na zemi. Dosazuje kněze, upravuje si náboženství podle sebe. Proto se o dalších králích často říká, že „chodil v hříchů Jarobeámových“. V zemi bují smýšlování vř, synkretismus, z každého si lidé berou to, co jim vyhovuje.
- **Achab:** Doba krále Achaba je zvenku viděno dobou mimořádné úspěšnou, Achab i jeho otec Omrí byli takoví „otcové vlasti“, království se rozvíjelo, otevíralo se do světa, přestavovali úspěšnou satkovou politiku. Bible ovšem vládnutí Achaba hodnotí velmi negativně — vzal si horlivou ctitelku Baale, nestačila mu nepravoměrná svatyně v Bét-el a Dan, kterou postavil Jarobeám místo jeruzalémského chrámu, ale začal rovnou stavět svatyni pro Baala (v Samaří) a Ašeru a uctíval je. Ilustrací pro rozmach bezbožnosti je znovuvystavení Jericha přes přísný zákaz.
- **Jezabel:** Achabova sidónská manželka, dcera Etbaala, sidónského krále, byla horlivou ctitelkou Baale. Je to nebezpečná žena, stala se prototypem modloslužebnice a tyranky. Její jméno Jezabel (Ízebel) se dá vykládat různě — jeho základ je „zebel“, božský příbětek, svatyně, výsost. Je možné, že převodně znělo jinak (Abízebel) a znamenalo něco ve smyslu „můj otec je jeho výsost (Baal)“, ale Bible z něho tvoří jméno s významem „žádná výsost“, a tak si z Jezabel stěží. Jiná varianta je „Nespořinulá“, „Neobyvatelka“ — ta, která není doma v Izraeli, ale přišla tam udělat domov Baalovi.

- **Elijáš Tišbejský** — Elijah — „mým Bohem je Hospodin“ je vyznavačské a provokativní jméno. Tišbejský je buď název místa, nebo spíše označení toho, že je příchozí, není rodilý Izraelec, místní. Gileád, odkud pochází, je polopohanská krajina. Elijáš není sebejistým prorokem — celý jeho příběh je možno vnímat jako zápas člověka o vztah k Bohu v duchovně vyprahlé krajině, kde málokdo sdílí jeho víru, přesto nemůže o Bohu mlčet. V tom může být souasnému člověku blízký.
- Božstva: **Baal** je bůh plodnosti (ženy, zvířata, rostlinstvo), dešťodárce, šéf úrody. Pomocí rituálů se toto božstvo každý rok přivolávalo, když nastalo období sucha, opět umíralo. Rituály byly spojeny s plodností (sexem). Božstvo funguje automaticky, ve střídání ročních období.
- **Modloslužba**: Představí pohanství, modloslužbu pouze tak, že se lidé klaní vyrobeným dřevěným nebo zlatým sochám, je málo — vnímáme je pak jen jako hlupáky, kteří ještě neprozřeli, že dřevo nemůže nic udělat. Ale tak to není — jde spíš o to, jak Boha vnímáme, zda je pro nás suverénní, svrchovaný, nebo je automaticem na naše přání. Modloslužebnictví se projevuje i v životním stylu a dopadu toho kterého náboženství. Izrael v následujících příbězích „kulhá na obě strany“ — zkouší, který bůh bude výhodnější pro jejich záměry.
- Nespojujeme baalismus zkratkovitě s ostatními náboženstvími dneška. Problém v příbězích má Izrael, jehož je Achab reprezentantem. Texty jsou především kritikou dovnitř („do církve“), nejde v první řadě o kritiku jiného náboženství (my dobří, oni špatní). Příběh se vypráví v Izraeli (a v církvi) a pro něj — totiž, že nelze směřovat víru v Hospodina s tím, co jí odporuje.

Příběh kapitol 16 a 17

- **V zemi nastalo sucho** podle Božího záměru. Bůh je svrchovaný nad celým světem, jiný bůh tu nevládne, nelze uctívat Hospodina i Baale najednou. Sucho jako fenomén souvisí s baalovským náboženstvím — bůh Baal přinášel úrodu vždy po pl roce sucha, je garantem deště. Maximálně bylo třeba „vhodit“ nějakou modlitbu, rituál, oběť a bůh Baal dá to, co lidé chtějí. Suchem se jasně říká, že Baal prostě „nefunguje“. „Zbálovat“ může však i víra v Hospodina tehdy, kdy Bůh má sloužit jako automat na splnění přání.

Víra v Hospodina je ovšem náročnější. Žádá dodržovat příkázání, má nějaké dopady do vztahů k Bohu i lidem.

- **Havrani, krkavci** — černí nečistí ptáci, to není příliš dobré znamení. Ovšem slouží k životu (asi jako kdyby přijel pohřební vůz a z něj se rozdával chleba). I to temné slouží Bohu, jako jeho poslové. Potrava (chléb a maso) přichází ráno a večer — sycení jako na poušti. Některým vykladačům to přišlo příliš zázračné, proto vykládají krkavce jako název nějaké skupiny lidí. Snažíme se dít ukázat, že Bůh má různé způsoby zaopatření (viz **Předškoláci**).
- **Sarepta v Sidónu** je bohaté město (snad slévárna zlata i barvírna látek — každopádně místo, které mělo na svém stavě své bohatství) na cizím území odkud pocházela Jezábel. Je to také temné místo, přesto tam právě Elijáš najde zastání.
- **Vdova, která hladoví**: Bůh hladoví celé město (sucho dosáhlo i tam, ukazuje se, že Baal je božstvo bezmocné), nebo je možné, že právě v tak bohatém a skvělém městě jsou lidé, kteří mohou umíť hlady (vdova jako nejchudší z nejchudších) — pak vidíme důsledky baalovského náboženství úspěchu, úrody, prosperity, o které si myslíme, že si ji můžeme zajistit. Kde si slabý může za vše sám a není pro něj slitování.
- Žena si je vědoma své brzké smrti i smrti syna — totiž své budoucnosti. **Nachází se v beznadějné situaci.**

A přesto je ochotna na Elijášovo slovo „Neboj se!“ vydat poslední skývu, tedy svůj život. Dá přednost milosrdenství před strachem o sebe. Uvěří Elijášovi, že mluví za živého a jedináčím Boha.

- **Sdílení rozmnožuje:** Bible takto mluví ?asto — tam, kde se rozdělíme, bude dost pro všechny. Možná, že se nepřejíme k prasknutí, ale přežijeme. Láska a soucit jsou požehnané, k nim se B?h p?izná, p?idá, zachová život. Hospodin se projeví jako milosrdný živitel.
- P?íb?h o **zázraku** rozmnožení chleba je sv?dectví — Bible neumož?uje podívat se na ženy neubývajících zásoby stále zapnutou kamerou, která by dokumentovala, jak se to stalo. Bible nám p?edkládá p?íb?h, který n?kdo zažil, vnímal a vypráv?l jako p?íb?h o Boží pé?i, p?estože to kdokoli mohl zvenku vid?t jinak.
- Synova **nemoc a smrt** je pro ženu velmi bolestná, umírá vše, co má. Sama ji interpretuje jako trest za svou vinu, chápe p?íchod Elijáše jako p?íchod Božího soudu. Eliáš nedbá na konvence (mrtvý je ne?istý), zápasí o dítě, modlí se úp?nliv? k Hospodinu, hádá se s ním — pro? musí být potrestáni i malí?cí a slabí? Zastává se té, která se zastala jeho. Ve vypráv?ní zd?razn?te modlitbu, vlastní oživení dítěte spíš jen konstatujte. B?h se op?t ukazuje jako dárce života.
- „**Poznala jsem...**“: Na základ? pravdivého Elijášova slova žena vyznává svou víru v Hospodina, p?ipojuje se k Izraeli. Je to jeden ze starozákonních p?íb?h?, který ukazuje p?esah spásy mimo Izrael.

Úskalí

- Vybraný oddíl obsahuje vlastn? t?i p?íb?hy s p?edznamenáním (konflikt s Achabem následuje sycení u potoka Kerítu, nasycení u vdovy, záchranu syna), i témat je víc (modloslužebnictví krále, Boží pé?e, rozd?lení se, d?v?ra v Boha, zápas o víru atd.). Vyberte si, které zd?razníte, necht?jte stihnout nutn? všechno.
- B?h p?sobí sucho: Možná nevnímáme Boha jako n?koho, kdo je bezprost?edn? odpov?dný za meteorologické jevy. Spíš jsme ochotni p?ipustit, že lidská neskromnost, sobeckost, nadutost, bohorovnost má d?sledky i pro životní prost?edí. V Achabov? p?íb?hu je sucho také d?sledkem jeho rozhodnutí a životního stylu, kdy dal na první místo sebe místo Boha.

Pro d?ti

P?edškoláci

Chceme d?ti otev?ít pro to, že Boží pé?e se projevuje mnoha zp?soby, v?tšinou neoby?ejn? oby?ejnými. Je to naše sv?dectví, tak to vidíme o?ima víry, že v pé?i druhých poznáváme také pé?i Boží. Ve vypráv?ní to zd?raz?ujeme tím, že Eliáš si klade otázky, naslouchá a odpov?dí vnímá jako dar od Boha a jeho pé?i. Na záv?r m?žete s d?tmi hovo?it o tom, zda by cht?ly Bohu pod?kovat za pé?i svých rodi?? i za vše ostatní, z ?eho mají radost.

P?i vypráv?ní si m?žete pomoci gesty, které po vás d?ti budou opakovat — když se Eliáš ptá (nemá nic), ukázat p?ed sebou spojené prázdné dlan?; vždy po Eliášov? otázce na chvíli zastavit a vyjád?it naslouchání, ruka u ucha; když d?kuje Bohu, m?žete pozdvihnout dlan? otev?ené vzh?ru, od sebe, do výše o?í (gesto modlitby). D?ti mohou gesta opakovat. Nebo m?žete do gest vytvarovat biblické postavi?ky. Ve vypráv?ní není zahrnuto vzk?íšení syna.

Kdo se o vás stará? A jak? Kdo vám dává jídlo, kdo se stará, aby vám bylo dobře? Maminka, tatínek? A kdo se stará o maminku? Tatínek? A o tatínka? Maminka? Ješt? n?kdo se o nás stará? Kdo se stará o celý sv?t?

O nás, o d?ti i maminky, tatínky, se také stará Pán B?h. Jak si to ale máme p?edstavit? Povím vám p?íb?h o tom, jak má B?h spoustu zp?sob?, jak se o nás starat.

Pamatujte si ješt?, kdo je to prorok? (*Ukažte obrázky proroka.*) Je to ten, kdo velmi dobře naslouchá Bohu, p?emýšlí o tom a pak to vy?izuje ostatním.

Prorok z dnešního p?íbh?hu se jmenuje Elijáš. Dob?e naslouchá Bohu a ví, že se Bohu nelíbí, jak vládne zlý král Achab. Prorok Elijáš to p?išel králi Achabovi vy?ídit: „Achabe, Achabe, ty jsi zapomn?l na Pána Boha, myslíš jen na svoje bohatství, kon?, vojáky a jídlo. Nemyslíš na ostatní lidi. Nikdo pro tebe není d?ležitý, ani Pán B?h. Zm?? to, nebo to špatn? dopadne s tebou i celou zemí!“

Ale král Achab se rozzu?í: „Mn? nikdo nebude p?ikazovat, jak se mám chovat! Já jsem ten nejv?tší a nejmocn?jší v celé zemi! Zmiz mi z o?í, Elijáši, ty nejsi žádný prorok! Zabiju t?, za ty tvoje ?e?i, už je nebudu muset nikdy poslouchat!“

Elijáš se oto?í a utíká z paláce. Pry? od zlého krále.

„Tohle je zlé! Kam se mám ale schovat? Kde mne král nenajde? Kde budu v bezpečí? Pane Bože, pomoz mi, postarej se o mne, prosím!“

Najednou Elijášovi bleskne hlavou — schovej se daleko od královského paláce, u potoka Kerítu.

„Ano, to ud?lám,“ ?íká si Elijáš, „Pane Bože, d?kuju ti za ten nápad.“

Když Elijáš dorazí k potoku, napije se. Má velkou žíze?, protože všude je horko a sucho. Ve?er už má Elijáš velký hlad. „Co budu jíst? Nevzal jsem si nic na cestu, jen placku a tu jsem už sn?dl!“

Najednou vidí, jak se k zemi snáší velcí ?erní ptáci. Elijáš má strach. Ptáci vypadají strašideln?. Ptáci však p?ed Elijáše upustí krajíc chleba a trochu pe?eného masa. Pak odletí.

Elijáš se udiven? rozhlíží: „Mám co jíst! Pane Bože, ty se o m? tak podivuhodn? staráš! D?kuju ti za tohle jídlo!“

I ráno a další den p?ilet?li ptáci s trochou jídla. Elijáš jedl, co mu ptáci p?inesli, a zapíjel to vodou z potoka. Tak to trvalo mnoho dní.

Potok byl však ?ím dál menší. Všude bylo sucho. Se zemí to bylo špatné, král se nezm?nil a zem? trp?la. Jednoho rána bylo v potoce jen trochu bahna. Žádná voda. Elijáš se zvedl a šel pry?. Do hlavního m?sta ke králi se vrátit nemohl, šel p?esn? opa?ným sm?rem, až došel do sousedního státu.

„Co mám d?lat? Kdo mi tady pom?že? Jsou tu soucitní lidé?“ ptal se prorok Elijáš, když došel k m?stu. Nedaleko uvid?l ženu s dít?tem, která sbírala d?íví.

„Prosím t?, nedala bys mi napít? Nemám nic, ?ím bych mohl nabrat vodu ze studny.“ Žena p?ikývla a šla.

Elijáš na ni zavolal: „A vezmi mi, prosím, trochu chleba. Dlouho jsem nic nejedl!“

Žena se zastavila: „Já sama nemám tém?? nic k jídlu. Nemám ani peníze, za které bych si n?co koupila. Dnes ve?er sníme se synem poslední krajíce chleba a pak asi zem?eme hlady.“ Žena je smutná a zoufalá.

Elijáš ji t?ší: „Neboj se! Rozd?l se se mnou!“

A vypráví žen?, jak se o n?ho B?h staral. „V??ím, že se o nás B?h postará! Vždycky, když jsem si nev?d?l rady, když jsem byl v úzkých, když jsem m?l starosti a hlad, B?h byl se mnou.“

Žena je soucitná, rozd?lí chleba na t?i ?ásti: pro Elijáše, pro syna a pro sebe. S pár kapkami oleje ho sn?dí a zapíjí vodou.

Elijáš bydlí u té ženy a jejího syna. Každý den se d?lí o chleba s olejem. V nádob? jako by mouky ani neubývalo, jako by neubývalo ani v láhvi s olejem. Není toho moc, ale hlady nikdo neum?e.

Elijáš se každý den modlí: „Pane Bože, děkuji ti za to, že mi dáváš dobré myšlenky a radíš mi, co mám dělat. Děkuji ti, že jsi poslal černé ptáky, aby mi donesli jídlo. Děkuji ti za ženu, která se se mnou každý den dělí o jídlo. Děkuji ti, že pořád máme co jíst. Staráš se o mě tolika způsoby! Děkuji ti!“

Pán Bůh se staral o Elijáše v cizí zemi tak dlouho, dokud zas nebyl čas jít za králem Achabem. Bůh Elijáše zachoval mnoha způsoby při životě a při síle, stejně tak ženu a jejího syna, kteří se s Eliášem rozdělili.

Můžeme s dětmi nacvičovat dělení. Děťv než si vezmou samy, necháme je nabízet sušenky druhému „Na, vem si!“ Nejděťv to dětem předvedete. Ubezpečte děťv, že sušenek je dost pro všechny — jsme zaopatření, někdo se o nás stará, my se můžeme starat o druhé.

Pomůcky: [Obrázky proroka](#) pro připomenutí, sušenky.

Mladší školní děťv

O co se dokážete rozdělít? Děťvte se rádi? S kým se děťvte rádi? A s kým nerádi?

Ve vyprávění jsme kvůli délce vynechali epizodu u potoka Kerít, vyprávění klade děťv na druhou část příběhu, kde vdova ze Sarepty spolehne na Boha a není ve svém doufání zklamána. Vyprávění má dva vrcholy — rozdělání chleba a vzkříšení syna. Příběh je tak strhující, že doufáme, že se přesto podaří udržet děťvskou pozornost. Kontrast mezi baalismem a uctíváním Hospodina je popsán jako kontrast mezi sobectvím a soucitem, starostí o druhé (rozdělením se — o chleba, o starosti).

Byl jednou jeden prorok, jmenoval se Eliáš a ten měl starosti se svým králem Achabem, který vládl nad Izraelem.

Achab byl schopný král. Ale ne král, který by poslouchal Boha, proto s ním měl Eliáš starosti. Achab měl totiž daleko radši boha své manželky Jezabel, která se přisthovala z ciziny. Její bůh se jmenoval Baal a sliboval těm, kdo ho budou uctívat, dobrou úrodu, hodně deště, spoustu peněz za zeleninu, která bude krásně růst, hodně mláťat všech zvířat a spoustu dalších splněných přání.

A co za to chtělo? Vlastně nic moc. Obětovat občas nějaké to zvíře a jít na slavnosti a přivolávat deště, no skoro jako když hodíte přetikorunu do automatu a vypadne vám žvýkačka.

„A hlavně, Baal po mně nechce, abych se věnoval těm chudákům okolo, pomáhal lidem a vůbec se staral o další lidi! To je bůh podle mého gusta!“ liboval si král Achab. Achab vlastně nepotřeboval žádného boha. On sám sebe považoval za boha, který může o všem a o všech rozhodovat. A jeho manželka ho v tom podporovala.

Prorok Eliáš ale ví: Bůh Izraele, Hospodin, je jiný. O své lidi pečuje a stará se o ně. Ale také říká — i já potřebuju tebe! Poslouchej mě, když ti řekám, aby ses díval kolem sebe, kdo má trápení a starosti a pomoz mu. To jsou moje pravidla, tak mi nejlépe budeš sloužit. Spolehni se na mě, že se to vyplatí, že to vyjde, i když to bude třeba náročné.

Achab však na Boha kašle, stejně jako kašle na lidi.

Eliáš se proto vydal za Achabem a přišel mu jasně říct: „Tvoje chování volá do nebe! Pořád se staráš o sebe! Ale nejsi žádný bůh. Ani Baal—dešťodárce není žádný bůh. Bohem je jen Hospodin. Proto ti vzkazuje, že nebude přšet, dokud neřekne! Abys to poznal.“

Eliáš se na Boží pokyn před Achabem schoval. A protože bylo stále sucho, i když mělo dávno přijít období deště, Eliáš odešel do ciziny. Do nepřátelské ciziny, ze které pocházela manželka krále Achaba, kde uctívali Baal—dešťodárce. Ale Eliáš se spoléhal na Boha, který je Pánem všude.

U m?sta Sarepty oslovil Elijáš jednu ženu: „Dej mi napít, prosím!“

Žena jde.

Elijáš za ní volá: „Dones mi, prosím, trochu chleba, mám hlad!“

Te? teprve žena zvedne hlavu a promluví: „Nemám nic. Jsem vdova, nikdo se m? nezastane a nepom?že mi. Doma mám poslední hrst mouky a pár lžic oleje. Dneska to se synem sníme a zítra um?eme hladý. V?? mi, mluvím pravdu.“

Hlad je všude. Hlavn? tam, kde jsou slabí. Žen? nikdo nepomohl. Má málo. Její sousedy nikdo neu?il, že by se m?li rozd?lit. Jejich b?h Baal má totiž prý rád ty, kdo se mají dob?e. Na slabých mu nezáleží a sousedi to d?lají po n?m.

Elijáš k žen? promluví: „Neboj se! Opravdu se neboj. Rozd?l se se mnou, p?ežijeme všichni! B?h Izraele se zastává slabých. Dokud nezaprší a neurodí se, budeš mít stále trochu mouky a oleje.“

Žena váhá, vždy? je to cizinec, p?ivandrovalec. Má se rozd?lit? Všeho je tak málo. Váhá. Pak ji p?em?že soucit a láska, vždy? ten poutník má také hlad. Jde, upe?e chleba a rozd?lí ho. T?ebaže je to poslední, co má. Pro Elijáše, pro syna, pro sebe.

Sn?dí všechno a p?ece každý den seženou trochu mouky a trochu oleje, aby upekli chleba, aby neum?eli hladý. B?h se o n? stará. B?h, který žehná t?m, kdo se d?lí a d?v??ují mu.

Bude už všem útrapám konec? Nezdá se. Syn té ženy onemocn?l a strašn? se mu p?itížilo, umíral, p?estával dýchat.

Žena v šílené starosti k?i?í na Elijáše: „To je trest! Tys m? p?išel potrestat za všechno, co jsem kdy ud?lala špatn?! Smrt mého syna je trest! Ten tv?j B?h se v?bec nestará, ale chce nás potrestat za to, že jsme mu nev??ili!“

„Po?kej! B?h p?ece takhle netrestá!“ volá Elijáš a bere si dítě do svého pokoje.

Modlí se, volá, k?i?í k Bohu. „Bože, vždy? ta žena ti d?v??uje! O m? se stará už kolik dní. D?lí se se mnou o všechno. Vždy? ona hraje podle tvých pravidel. Není z Izraele, ale je lepší než náš král. Snad jí nesebereš jejího syna! Snad ho p?ece nenecháš um?ít! Vždy? je tak slabá, vždy? ty sám se zastáváš slabých a utiskovaných! Ty jsi p?ece B?h, který se stará o sv?j lid. Ona ti v??í! Vra? do jejího syna život! Prosím!“

Elijáš se modlí, volá a k?i?í k Bohu. A B?h Elijáše slyší. Dítě za?ne najednou plakat, ale dýchá a žije.

Elijáš nese dítě matce. Žena plá?e radostí. Její syn žije. Ona žije.

„Elijáši, te? vím, žeš mluvil pravdu, tv?j B?h je B?h živý a jediný! Není vzdálený ani lhostejný! Te? jsem to poznala. Rozd?lil se s námi o život.“

Elijáš je rád a d?kuje Bohu, že to tak dopadlo. B?h se o n? stará. B?h, který žehná t?m, kdo mu d?v??ují a kdo se starají o druhé. B?h se stará i o ty, kdo nejsou z Izraele. A op?t si spolu sednou ke stolu, rozlomí placku chleba, rozd?lí si ji a modlí se: ?eho t?eba — B?h nám dá: chléb i srdce radostná.

M?žete se vrátit po vypráv?ní k odpov?dím z rozhovoru ze za?átku: S kým se d?líte neradi? Už vám n?kdo n? kdy ?ekl: „Sám mám málo! Nerozd?lím se!“ Pro? to ?ekl? M?l pravdu? K ?emu je dobré se pod?lit? M?žete vypráv?t n?jaký vlastní p?íběh o (ne)d?lení? Až se budete p?íšt? d?lit, pom?že vám tento p?íběh?

Starší školní d?ti

Starší školní dítě chceme vést k tomu, že biblické vyprávění (a další vyprávění) jsou svědectví — to znamená zaujatá vyprávění o životě s Bohem. Neztrácejí na pravdivosti, pokud jim někdo nevěří nebo je vypráví jinak, vidí je jako náhodu apod. Využijeme pro to část rozhovoru s podnikatelem Gevorgem Avetisyanem, který se narodil v Arménii, přišel do Česka a nyní zde vyrábí úspěšné medové dorty. Začal ale s hospodou. A pan Avetisyan vypráví, že jeho úspěšný začátek měl hodně společného s Bohem. (*Podle iHNed.cz*)

Koupil jste si hospodu? Já myslela, že jste hned začal s medovými dorty.

Když začínáte v cizí zemi a nemáte zrovna v kapse miliony, berete, co je. Skoro rok jsem nemohl najít uplatnění, jako designér jsem nezavadil o zakázku. A tak když mi jeden známý řekl, že viděl na pronájem hospodu ve Frýdku-Místku, sedl jsem do auta a jel s ním... Na tu hospodu jsem kývl a za pár měsíců přišel o všechny zbylé peníze. Byl to totální krach.

Jak to?

Koupil jsem pronájem hospody, která nikdy nevydělávala. Proto také byla na prodej. Ztracená varta, jak vy říkáte. Také jsem byl nezkušený, nikdy jsem žádnou hospodu neprovozoval, jak to asi mohlo dopadnout? Došlo to až tak daleko, že jsem se chtěl vrátit do Arménie. Ale neměli jsme peníze ani na letenky.

Nenapadlo vás požádat o nějakou sociální podporu? Byli jste u nás už přece přes rok.

To mě nenapadlo. Nejsem zvyklý žebrot, na to nemám povahu. Vyvěsil jsem inzerát, že tu zařízenou hospodu přenechám za 50 tisíc korun. Jedna letenka stála 12 tisíc, pětkrát 12 je 60. Asi 20 tisíc jsem měl na hotovosti, takže by to stačilo na cestu do Jerevanu. Ale nikdo neměl o ten pronájem zájem. Byl jsem fakt v koncích.

Kdo vám pomohl se z toho dostat?

Bůh.

Prosím?

No, já vím, že mi nebudete věřit. Jste přece skoro všichni ateisti. My Arméni máme ale víru zapeřenou v srdci, vždyť jsme byli první národ, který přijal křesťanství. K Bohu se často obracíme.

Takže pravidelně chodíte do kostela?

Nechodím, ale Bůh je se mnou. V každém okamžiku. A tehdy mi to dokonce dal najevo.

Jak?

Kousek od baru stál v parku kostel. Vlastně stojí tam stále, svatý Jošt. Nikdy jsem v něm nebyl, ale jednou, když hospoda zase zela prázdnotou a já už se vzdal naděje, že ji dokážu prodat, jsem si sedl v parku na lavičku a začal jsem se modlit: „Pane Bože, proč mě trestáš? Chtěl jsem tu žít, podnikat, ale nic se mi nedaří, asi tady umřu. To prosím nedovol. Když už mám umřít, ať mě aspoň pochovají ve vlasti.“ Sedl jsem tam asi dlouho, už jsem se nemodlil, spíš mimoděk jsem si začal prohlížet ten kostel. Byl sešlý, zanedbaný, dokonce i kříž na hlavní věži měl ponížený. Nevím, co mě to napadlo, ale zvedl jsem se, našel faráře a zeptal se ho, kolik by stálo ten kříž opravit a pozlatit. „Dvacet tisíc,“ povídá. Zatrnulo mi, ale pak jsem mu ty své poslední peníze nabídl.

To jste ho asi šokoval, ne?

Byl překvapený, ale reagoval pohotově a hned se zeptal, jestli nechci přispět na opravu celého kostela, že s ním právě začínají. To mě rozesmálo, nechal jsem mu tam svých 20 tisíc, šel domů a říkal si: „Těba budu díky tomu křestí Bohu blíž. Těba mě uslyší.“ Kříž opravili a pozlatili, do kopule pak vložili listinu

potvrzující, že to sponzoroval Gevorg Avetisyan, podnikatel z Arménie. Byl to krásný den, takový... svatý. A B?h m?j hlas uslyšel. Do týdne jsem m?l plnou hospodu. Za?alo se da?it, ze dne na den.

P?e?t?te si ?ást rozhovoru s arménským podnikatelem v ?echách.

Pomohl mu B?h? Byla to náhoda? Zkoušel Boha uplatit nebo se Bohu vydal, d?v??oval mu, když dal své poslední peníze?

Každý to m?že vid?t jinak — takové situace jsou ?asto otázkou interpretace, výkladu. N?co jiného ?ekne ten, kdo se na p?íb?h dívá zvenku, n?co jiného p?ímý ú?astník, n?co jiného v??ící a n?co jiného nev??ící. N?kdo m?že ?íct, že se prost? po n?kolika m?sících vyplatilo, že byl ke svým host?m milý, a tak za?al vyd?lávat. Jiný m?že ?íct, že šlo o úplnou náhodu. Sám podnikatel ?íká, že mu pomohl B?h, d?v??uje mu. Kdo má pravdu?

P?evypráv?jte nebo p?e?t?te s d?tmi z Bible p?íb?h o vdov?, která se s Elijášem rozd?lila o poslední kousek chleba. Poda?ilo se jí pak p?ežít dobu hladu. Zkuste ?íct (napsat), jak vypráví sv?j p?íb?h vdova nebo Elijáš a jak ho vypráví její sousedi nebo novináři apod. (Zachránil je B?h? Vzájemn? si pomohli? Elijáš n?co nakoupil? Atd.) Kdo má pravdu? Mohou mít pravdu najednou?

Pom?cky: Text rozhovoru, papíry, tužky, Bible.

P?esah

Sdílením roste a vysta?í i to, ?eho vypadalo, že je málo — protože to sám B?h podporuje a rozmnožuje — o tom sv?dí Bible vícekrát (nasycení zástup? u Ježíše). Vždycky se za?íná u toho „sám mám málo“, ale když to dám k dispozici, B?h to využije pro druhé i pro mne. Je to velká výzva pro naše životy, spolehnout se!

Stopy Boží v Elijášov? život? (podle Anke Schäfer, Kindergottesdienst praktisch 2014): Spojujícím prvkem v setkáních s Elijášovými p?íb?hy m?že být velký plakát. Známý p?íb?h [„Stopy v písku“](#) ukazuje, co zažil Elijáš a co mohou zažívat i d?ti ve svém život? — že je B?h provází a nese na jejich cest? životem.

Prakticky — pot?ebujete dlouhý pruh papíru (klidn? n?kolik metr?), nakreslené a okopírované stopy nohou (pravá a levá), biblické verše na papírcích, které se vlepí nebo vepíšou do stop. Pak m?žete mluvit o tom, že B?h je svým lidem nablízku a nese je — stejn? jako Elijáš byl nesen Boží p?ítomností, jeho hlasem, slovem. D?tem m?žete dát vybrat stopu s veršem, který se jim líbí, oslovuje je, biblické slovo, které by je „neslo“.

M?žete stopy nalepit na dlouhý papír (st?ídat pravé a levé stopy), p?ípadn? papír rozd?lit na ?ty?i ?ásti a každou hodinu domalovat ?i dotvo?it obraz k práv? probranému p?íb?hu. Nebo vybírejte po vypráv?ní biblické verše, které se hodí práv? k tomu kterému p?íb?hu. (Verše: Joz 1,9; Ž 1,6; Ž 3,6; Ž 16,11; Ž 23,1.3.4.5; Ž 27,1; Ž 33,4; Ž 34,5.9; Ž 36,10; Ž 55,23; Ž 73,23; Ž 77,14; Ž 91,11.12; Ž 103,8; Ž 115, 12–13; Ž 118,6.14.17; Ž 119,5; Ž 121,2; Ž 145,15–16.)

Liturgie

Biblický text k zapamatování

O?i všech s nad?jí vzhlížejí k tob? a ty jim v pravý ?as dáváš pokrm, otvíráš svou ruku a ve své p?ízni sytíš všechno, co žije. (Ž 145,15–16)

Rituál

Každou postavu můžete provázet jedna píseň, kterou můžete zpívat nebo její část skandovat. U Elijáše navrhuje *Ještě dej* (Svítá 37) nebo *To já, ó Pane můj, přijdu, když mě posíláš* (Svítá 331).

Stopy: Eliášovy příběhy můžete spojovat také velký plakát se stopami — viz [Přesah](#).

Okénko do bohoslužeb

Dnes mám pro vás hádanku: Co roste rozdáváním? Jeho je stále víc, pokud se o to rozdělím? Láska? Radost? Péče? Dítěti dnes uslyší příběh o tom, jak se jedna žena rozdělila a co z toho vzešlo.

Modlitba

Bože, děkujeme ti, že máme co jíst a že se o nás staráš. Buď se všemi na útku, s hladovými, se smutnými a zoufalými. Dej, ať se umíme dílit o vše, co máme. Amen.

Kam dále

[Obrázky proroka k vyprávění pro předškoláky \(*.pdf, 2 stránky\)](#)

[Audiovýklady k 1. Královské \(Heller, Prudký\) na Ře](#)

[Výklad 1 Kr 17,10-16](#)

[Pokorný, Pavel: Prorok Eliáš \(starší katechetická příprava\)](#)

[Powers, M.: Stopy v písku \(vira.cz\)](#)

Odkaz na píseň

[Vzdejte Pánu slávu, Ještě \(BTS9\)](#)

[Pane Bože, prosíme tě \(BTS32\)](#)

[Pán je má síla \(SV242\)](#)

Cílová skupina

[Mladší školní](#)

[Předškolní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami II \(Od Samuele k Šalomounovi + Od Elijáše k mesiášovi\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[1 Královská 16,29–34](#)

[1 Královská 17,1–24](#)